Gemeente Schiermonnikoog

Scanner alcohol- en drugsgebruik en preventie

9 mei 2023

Patrick van Iperen
Aukje Sannen

Trimbos instituut
Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

gemeente SCHIERMONNIKOOG

Methode Scanner

- Rapid Assessment and Respons methode (WHO)

- De Scanner bestond uit de volgende stappen:
  1. Startgesprek
  2. Deskresearch
  3. Interview ketenpartners
  4. Focusgroep met jongeren, jongvolwassenen en ouders
  5. Analyse en rapportage d.m.v. Triangulatie
  6. Werksessie (vandaag)

Alcohol- en drugsgebruik jongeren

Alcohol en drugsgebruik klas 2 en 4 VO	Friesland	Waddeneilanden	Nederland
Ooit alcohol gedronken: heel glas of meer	41%	42%	48%
Recent Alcohol gedronken: slokjes/heel glas of meer (laatste 4 weken)	37%	38%	28%
Bingedrinken: 5 of meer drankjes per gelegenheid (laatste 4 weken)	26%	27%	21%
Ooit aangeschoten of dronken geweest	34%	34%	18%
Ooit cannabis gebruikt	20%	20%	10%
Recent cannabis gebruikt (laatste 4 weken)	13%	7%	6%
Ooit harddrugs gebruikt	5%	1%	2% (Xtc)
Recent harddrugs gebruikt (laatste 4 weken)	7%	3%	1% (Xtc)
Ooit lachgas gebruikt	3%	2%	5%
Recent lachgas gebruikt (laatste 4 weken)	2%	1%	1%

- Recent alcoholgebruik hoger dan in rest van Nederland
- Drugsgebruik op Waddeneilanden lager dan in Friesland en rest van Nederland

Alcohol- en drugsgebruik volwassenen en ouderen

Alcohol en drugs	Friesland 18-64	Waddeneilanden 18-64	Nederland 18-64	Friesland 65+	Waddeneilanden 65+	Nederland 65+
Overmatig drinken	18%	26%	7%	16%	21%	8%
Zwaar drinken	11%	16%	8%	5%	6%	-
Ooit cannabis	25%	28%	24%	-	-	
Recent cannabis	4%	7%	5%	-	-	
Ooit harddrugs (Xtc)	10%	13%	10%	-	-	
Ooit lachgas	11%	11%	7%	-	-	

- Drankgebruik op Waddeneilanden hoger dan in de rest van Friesland en Nederland
- Drugsgebruik op Waddeneilanden vergelijkbaar met de rest van Friesland, m.u.v. recent Cannabisgebruik

Alcoholgebruik volgens respondenten

- Alcoholgebruik is (te) hoog
- Alcohol is onderdeel van eilandercultuur / normalisering
- Meeste zorgen over alcohol in horeca (en bunker)

- Alcoholproblematiek
  - Alcoholgebruik jongeren
  - Overlast
  - Verslaving
  - Eenzaamheid en gezondheidsproblemen

Drugsgebruik volgens respondenten

- Drugsgebruik is moeilijk vast te stellen
  - Idee leeft dat gebruik toeneemt sinds corona
- Negatieve norm
- Meest genoemde gebruikers
  - Studenten en andere eilandgasten
  - Horecamedewerkers
- Drugsgebruik vindt vooral plaats op plekken zonder toezicht

Alcohol- en drugspreventie
Volgens professionals en inwoners

1. Sluit aan bij het bestaande en zet dit voort, zoals Frisse Start en nalevingsonderzoeken
2. Voorlichting
3. Organiseer vrijetijdsbesteding voor jongeren (12 t/m 17 jaar)
4. Zet in op een nieuwe alcoholnorm
5. Versterk (naleving van) regelgeving, toezicht en handhaving
6. Draagvlak voor een eilandbrede preventieaanpak (voor jongeren)

Conclusies gebruik en problematiek

- Alcoholgebruik behoorlijk hoog
- Drugsgebruik en -handel aanwezig maar lastig vast te stellen
- Alcohol gezien als (onlosmakelijk) onderdeel van de eilandcultuur
- Zorgen en problemen
  - gebruik door jeugd
  - horeca en bunker
  - overlast
  - verslaving

Conclusies preventie

- Voldoende aanknopingspunten voor preventie in bestaand beleid
  - wel meer aandacht nodig voor vrijetijdsbesteding
- Uitdaging: een nieuwe alcoholnorm
- Draagvlak voor bewustwording en een ‘community’ aanpak
- Pleidooi voor versterken van (naleving van) regelgeving, toezicht en handhaving

Aanbevelingen

Trimbos instituut
Netherlands Institute of Mental Health and Addiction

Investeer in omgevingsgerichte community aanpak

- Omgevingsgerichte aanpak
  - Omgeving van minderjarige jongeren
  - Samenwerking tussen alle partijen
  - Vrijetijdsbesteding
  - (mentaal) Welbevinden van jongeren

- Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) – of vergelijkbaar
  - Evidence based
  - Community based
  - Inzet op verandering in de omgeving

Investeer in bewustwording en verandering alcoholnorm

- Draagvlak professionals voor verandering norm

- Beperken beschikbaarheid alcohol
  - naleving leeftijdsgrens - NIX18
  - aanpassen schenkbeleid
  - voortrekkersrol nemen

- Bewustwordingscampagne gericht op volwassenen

Ontwikkel alcohol- en drugspreventie aanpak met en voor horeca

- Ontwikkel samen met horeca, VNN en boa’s een preventieve aanpak in het uitgaansleven
  - Herziening horecaconvenant
  - Preventie, toezicht en handhaving hand in hand laten gaan

- Structurele scholing personeel (voortzetten)
  - met aandacht voor alcohol- en drugspreventie
  - maar ook: hoe ga je als werknemer om met de verleidingen van alcohol en drugs

- ADM-beleid voor werkgevers

Investeer in preventieve aanpak gericht op jongvolwassenen

- Preventieve aanpak gericht op locaties waar jongvolwassenen zich bevinden
- Inzetten op (informeel) toezicht
- Plan van aanpak toezicht en handhaving feestjes openbare plekken (voortzetten bestaand beleid, nu veelal al verboden)

Investeer in vrijetijdsactiviteiten jongeren

- Investeer in jongerenwerk (plus) om activiteiten te organiseren voor jongeren

- Voordelen investeren in jongerenwerker
  - Vrijetijdsbesteding onder leiding van professional
  - Signaleren en doorverwijzen
  - Verbindende rol

Bedankt

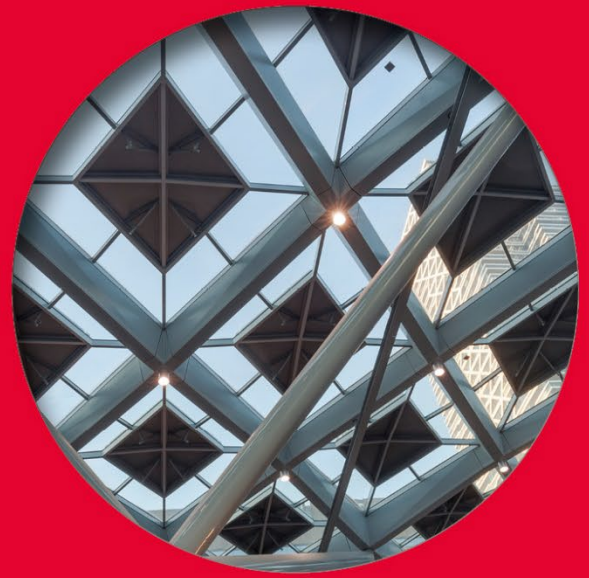

Trimbos instituut
Netherlands Institute of Mental Health and Addiction